

Marcia WILLETT

Kojutulekud

Inglise keelest tõlkinud Triin Tael

Originaali tiitel:
Marcia Willett
Homecomings
Bantam Press
2018

Toimetanud ja korrektuuri lugenud Kirsti Sinissaar
Kujundanud Mari Kaljuste

Copyright © Marcia Willett 2018
© Tõlge eesti keelde. Triin Tael, 2019

ISBN 978-9985-3-4710-2

Kirjastus Varrak
Tallinn, 2019
www.varrak.ee
www.facebook.com/kirjastusvarrak

Trükikoda OÜ Greif

Rickile

ESIMENE OSA

Esimene peatükk

Hugo Houghton tõttab mööda järsku, alla sadama poole sööstvat muna-kivitänavat; tviidmantel laperdab tema pikkade jalgade ümber ja ta hoiab toidukraamikotti süles nii hoolikalt ja kõvasti, nagu oleks see imik. Ta seisatab vaatama neid väheseid paate, mis on kunagisest jõukast kala-laevastikust alles jäänud ning pakuvad nüüd turistidele päevaseid väljasõite, ning suundub siis piki sadamamüüri kalurihüttide rea lõpus asuva kõrge vana kiltkivist ja graniidist maja poole.

Haaranud ostud ühe kaenla alla, siseneb Hugo massiivsest tamme-uksest pikka kiviplaatidest põrandaga koridori, mille kummaski küljes on ukсед ja mis viib läbi alumise korruse maja tagaosas asuvasse kööki. Ta sukeldub selle suure ruumi soojusesse ja rahusse, laseb kotil köögi keskel paiknevale lauale mütsatada ja naeratab vanamehele – nurgelisele, laiaõlgsele, hallipäisele –, kes istub vana malmpliidi kõrval puust kiiktoolil.

„Kõik kombes, onu Ned?” küsib Hugo.

Kaks koera ajavad end oma ühisest korvist rüsinal püsti ja tõttavad Hugo juurde, liputades saba just retriiveritele omasel külalislahkel, kuid kõhkleva moel, igatsedes armastust välja näidata, kuid muretsedes, juhuks kui see peaks tõrjutud saama. Hugo kummardub koeri paitama, tundes nende suhtes osavõtlikkust: temalgi on suurem osa täiskasvanueast sama probleem olnud.

„Tublid poisid,” ütleb ta neile. „Tublid vennikesed.”

Hugo hakkab oste lahti pakkima, ajades mantli õlakehitustega seljast, ulatades Nedile ajalehe, rääkides, milliseid sõpru ta oli külalises kohanud. Ta seisatab vaatama väikest sillutatud platsi, kuhu langeb mai alguse viltune päikesepaiste, valgustades kiltkivist müüre, libisedes üle puust tulbi- ja ebahüatsindipüttide. See päikseline paik on loodetuule eest varjatud ning ehk õnnestub tal täna veenda Nedi hommikukohvi õues jooma. Mitte et Hugo onu raske iseloomuga oleks, pigem tahab ta oma kohalolu tunda anda, näidata, et ta on oma haavatavusele ja ihuhädadele vaatamata endiselt arvestatav jõud. Ned on pärast pikka ja väga edukat mereväekarjääri – ja ehkki ta on juba üle kahekümne aasta erus – soovi korral võimeline endiselt aukartustäratavat muljet jätma.

Et oma kavatsustest märku anda, avab Hugo väikesesse sisehoovi viiva ukse. Koerad püriivad kohemaid priiusse, rüseledes, kumb esimesena

välja pääseb, ja tuiskavad siis üles järskudest kiviastmetest, mis viivad väikesesse, astangutena majatagusesse kaljusse raiutud aeda. Hugo seisatab viivuks õues, pöörates näo sooja päikesepaiste poole, ning läheb siis tagasi majja, et otsida lapp, millega sepisrauast laualt ja toolidelt õise vihma jäljed ära pühkida.

Kui Hugo kööki naaseb, teekannu pliidirõngale lükkab ja vanemale mehele naeratab, raputab Ned ajalehte, nagu oleks see võitlushüüd.

„Jooks kohvi õues?” pakub Hugo ettevaatlikult. „Seal on soe.”

Ned kortsutab seda kaaludes kulmu, siis aga voldib The Timesi ootamatult kokku ja tõuseb. Pikk ja sihvakas, võtab ta kepi ja astub ettevaatlikult – ja õige pisut ebakindlalt – üle plaaditud põranda ukseava poole. Hugo jälgib teda, valmis ligi astuma, kuid tehes muretu näo. Ned ei salli poputamist, aga tema enesekindlus on hiljutisest puusaliigese väljavahetamisest saadik pisut kahanenud ning Hugo kardab paaniliselt, et onu võib kukkuda.

Ned langetab end ühele toolile ning Hugo tõmbab kergendatult hinge ja paneb kohvi hakkama. Ta on nii õnnelik, hoolitsedes Nedi ja nende arvukate inimeste eest, kes siit öömaja otsivad: sõprade ja sugulaste eest, kes vajavad enne nende kaitsvate graniitmüüride tagusesse kalki maailma tagasi pöördumist pisut armastust ja hoolt, puhkust ja kosutust. Kuuenda aastakümne keskele jõudnud Hugo ei kahetse varajast pensionile jäämist BBC produtsendi kohalt ega Londonist lahkumist: õhkkond BBC-s oli hakanud üha pingelisemaks minema, avatud kontor, nimedeta kirjutuslauad. Mõnus oli graafikutest ja harjumuspärasest töörütmit anduda ning tulla siia, kohta, kus ta on nii palju õnnelikke puhkusepäevi veetnud. Hugo saaks nüüd otsekui tagasi maksta osa sellest headusest, mida tädi Margaret tema vastu läbi kogu lapsepõlve ja keeruliste teismeastate ilmutas. Pärast tädi surma ligi kaks aastat tagasi oli selge, et Ned üksi hakkama ei saa, ning Hugo mõistis, kuidas lahkumine mitme põlvkonna vältel Tremayne'ide suguvõsala kuulunud kodust taadi südame murraks. Muidugi oli olemas Rose. Rose Pengelly oli plikapõlvest saadik nende koristaja olnud ning Hugo südames on tema jaoks eriline paik, kuid paluda Rose'ilt lisakohustuste enese peale võtmist oluks liig. Ja tegelikult on nii hea, kui sind vajatakse: saab rakendada oma loomuse hoolitsevat ja kaitsvat poolt.

Hugo kuhjab kohvinõud kandikule ja viib selle siseõue. Koerad on koriluselt naasnud ning istuvad üks ühel, teine teisel pool Nedi, koon

vastu tema põlvi surutud, just nagu mõistaksid, et nende kohaolu toob talle tröösti. Ned paitab hellalt kaht siledat pead ning Hugo näeb, et ta on kaitseks päikese vastu silmad sulgenud ja naeratab kergelt selle soojuses. Hugo paneb kandiku tasakesi lauale ja haarab kohvikannu.

Ned tajub vaatamata suletud laugudele Hugot selgelt. Ta kujutleb tema tugevat laiaõlgset kuju, sassis tumedate lokkis juuste pahmakat, millele on heldelt halle viirge tõmmatud, ning Hugo kannikesesiniseid silmi. Hugo on väga oma tädi Margareti moodi. Kui Margareti noorem õde, Hugo ema, vähki suri, oli Hugo alles väike, ja Margaret võttis poisi oma armastuse ja hoole alla nii, nagu suutis, kui arvestada, et ta oli mereväelase naine, kellel enesel oli väike poeg, ja et Hugo isa oli Londonis elav advokaat.

Siinne maja, mis kuulus Nedi vanematele, oli pelgupaik: koht, kuhu nad kõikjalt kokku tulid, et veeta puhkusi, koolivaheaegu, et kahe kroonukorteri vahel kusagil kanda kinnitada. See oli kodu. Just siia oli ta koos Margaretiga pikemaks ajaks närve puhkama tulnud, kui nende poeg Falklandi sõjas surma sai. Jack oli kahekümne kolme aastane.

Kui veider, mõtleb Ned, silmad endiselt kaitseks päikese eest kinni, et see valu ligi kolmekümne viie leina-aasta järel endiselt nii terav on. Küllap tuikab ka amputeeritud tema kadunud ihuliige endistviisi.

Ned avab silmad ja naeratab sealsamas kügelevale Hugole. Ned teab, miks Hugo suhted naistega eales püsima ei jää: ta on liiga heasüdamlik, liiga helde, liiga tähelepanelik.

Nedil on enda hinnangul vedanud: tema abielu oli hea, teda on armastanud mitu naist, poeg jumaldas teda. Ja nüüd, kus ta on hakanud end haavatavana ja üksildasena tundma, on tal toeks Hugo. Talle meeldivad Hugo Londoni sõbrad – Hugo võttegrupi liikmed, produtsendiabid, endised sõbratarid – kes tulevad siia nädalavahetusteks, töökohtade või kallimate või abielude vahel, ning talle meeldivad siin pikaajalisema majutuse otsingul ööbivad juhuüürnikud. Kõik tõmbuvad Hugo otsekui soojuse ja abiväe poole, ning ta aitab ja ravib neid, kuidas aga saab. Hea on kõige selle juurde kuuluda ning Ned teab, milline õnn see on. Ta joob oma kuumat kanget kohvi, mis on suhkrust ja piimast rikkumata.

„Ma mõtlesin, et me võiksime ühe sõidu teha,“ ütleb Hugo parajasti, „läbi metsa ja üles nõmmele. Metskirss on praegu imeilus ja ebahüatsindid hakkavad lahti minema.“

„Et õieilu vaadata,” tsiteerib Ned,

„poolsajast aastast küll ei saa,
teen ringi mööda metsateid,
et leida kirsse lumiseid.”

Hugo veab näo naerule. „Kõva sõna,” ütleb ta. „Väga kõva. Me teeme Chough’s väikese eine ja koerad saavad nõmmel ringi lipata.”

Ned naeratab talle vastu – Hugo ei armasta luulet, kuid suhtub Nedi ootamatutesse deklameerimistesse sallivalt –, peletab poeet Housmani oma peast ning mõtleb mõnuga eelseisvale päevale. Talle teevad heameelt need kevadpäevad, mis on tulvil töötust tulevastest rõõmudest: näha, kuidas pungad avanevad kahvatuteks õieleheribalateks; näha muusträstast oma habrastel munadel istumas; tunda kergendust, kuuldes käo meeltliigutavat kukkumist ning nähes esimese pääsukese lennukaart, mis tõestavad, et Issanda loodu toimib endistviisi.

Nedi uneluse katkestab muusikatakt ning ta vaatab, kuidas Hugo venitab taskust iPhone’i, et saabunud sõnumit lugeda.

„Prune,” ütleb Hugo. „Teda on kutsutud välja õhtust sööma, nii et ta ütleb, et me teda ootama ei jääks.”

„Kas ta seda ka ütleb, kellega?” küsib Ned.

Mis Prune’i-preilit puudutab, tunneb Ned end eestkostjana, ehkki Prune on kahekümne ühe aasta vanusena piisavalt vana, et ise enese eest hoolt kanda. Ometi väärib ta üürnikuna nende kahe kaitset ning Ned oli seda ka Prune’i vanematele lubanud, kui nad tulid Suffolkest vaatama, kus nende tütar elama hakkab, sellal kui ta küla serval National Trusti pärandikaitsealusel maavaldusel aedniku abilisena töötab. National Trust avas hiljuti väikese kohviku ja Prune on võetud väljaõppele koos meeskonnaga, kelle eriülesanne on külastajate toitmiseks köögivilju kasvatada. Kaiäärset maja soovitas Prune’ile elukohaks just Trust.

„Nad lähevad oma pundiga sööma koos selle abielupaariga, kes on kohviku asutamisel nõu andnud,” vastab Hugo. „Nad on viimast õhtut siin, nii et nad kutsusid kõiki Padstow’sse kala ja friikartuleid sööma.”

„Tore,” täheldab Ned. „Sel juhul sööme pubis vägeva lõuna ja siis me ei pea enam õhtul eriti muretsema.”

„Minu nimi on Prunella,” oli tüdruk nendega kohtuma tulles öelnud, istudes köögilaua ääres, koer kummaldi pool. „Aga ma olen väiksest peale aiatööd armastanud, nii et see hüüdnimi oli tegelikult vältimatu*.”

Prune oli sale tüdruk, mitte eriti pikk, väikeselt ilusalt kandiliselt näolt eemale lükatud pikkade õhukeste heledate juustega, ning Hugo naeratas talle.

„Loodetavasti ei heiduta sind sinne meeste ülekaal,” ütles ta.

Prune hakkas naerma ja patsutas koeri. „Mul on kolm vanemat venda,” vastas ta. „Pole midagi sellist, mida mu silm näinud poleks. Nii et kas siis sain katsest läbi?”

Hugo vaatas kulme kergitades Nedi poole.

„Hiilgavalt,” vastas Ned.

Ja nüüd on Prune'ist saanud pereliige ja ükski neist pole seda kahetse-
nud. Sellal kui Hugo ja Ned õdusalt koos istuvad, kohvi joovad, aiaplaane peavad, päikest naudivad, lamavad koerad, nina käppadel, kuid silmadkõravad ärksad, juhuks, kui miski peaks jalutuskäigule viitama. Nii et kui Hugo tooli tahapoole lükkab, püsti tõuseb ja kohvikruuse kokku korjama hakkab, on loomad krapsti jalul ja tõttavad tegutsemisvalmilt tema ees kööki.

Nad sõidavad piki kõrgeid graniitmüüre külast välja, nõmmeserval asuvale metsamaale. Saar, viirpuu, lepp hakkavad juba lehte minema ning nende õrnade pungade all peegeldab ebahüatsintide vine pilvitut taevast.

Ned laseb akna alla ja Hugo aeglustab autol käiku, et nad saaksid ümbritsevat hõngu sisse hingata. Sammaldunud rahnude vahelt tungivad läbi suurte sõnajalgade kõvasti kokkusurutud rusikad ja seisavad kivide kohal nagu küsimärgid. Hugo kuuleb käo kahte nooti – C-d ja As-i – ning naeratab Nedile nende ühisest rõõmust.

Nad mööduvad väikestest kollaseõieliste astelhernehakkidega ümbritsetud aasadest, kus lehmad sõbralikes gruppides jõude seisavad ja sabaga rapsides toitu mäletsevad. Auto hüpleb üle loomatõkkeresti, ja siis on nad avanõmmel ja koerad pistavad erutatult tõuklema ja teineteist nügima. Hugo juhib auto kuivale lühikeseks näksitud rohule, tuleb välja ja teeb

---

* „Prune” tähendab inglise keeles puude-põõsaste lõikamist, aga ka kuivatatud ploomi. *Siin ja edaspidi tõlkeja märkused.*

tagaluugi lahti, et koerad saaksid maha hüpata ja minema tuisata, peletades laiali valgekirjude ponide salga. Tuul on külm. Hugo küünitab jakki võtma, teades, et Ned jääb sinna, kus ta on, auto sooja varju, tõmbab siis tuulekindla jope selga ja tõttab koerte sabas minema.

Ned vaatab nende minekut: Brioc ees nagu ikka, Mortimer oma vanust ilmutades aeglasemalt järel. Kui palju kordi tema ja Margaret siin koertega jalutasid; kuidas küll Margaret seda nõmmeosa armastas: seda üleni rododendronitega ümbritsetud valge kirikutorni kuma all orus ja mere pool kuldset ranti maailma serval. Ned paneb käed instinktiivselt rinnal vaheliti, just nagu tahaks end vaos hoida – või teeks, nagu kallistaks Margareti, saades ise vastukallistuse. Ta ei tea täpselt, kummaga tegu, kuid hetk hiljem ohkab ta oma narruse peale ning seab end mugavamalt istuma, et Hugo naasmist oodata.

Chough' väike baarilett on rahvarohke, aga laud kamina kõrval nurgas on tühi, ning teades mai alguse ilmade reetlikkust, on pere-meis halutule loitvel hoidnud. Baarileti taga kõigutab Ben, pikk nägus, vaevu teismeea seljataha jätnud poiss end tasakesi taustamuusika saatel: Gregory Porter laulab „Hey Laurat”. Beni huuled raamivad hääletult sõnu ning tema pilk on unelmaid tulvil. Uustulnukate puhang ehmatub ta unelusest võpaki välja, ning kui poiss neid teenindama tõttab, jälgib Ned teda kaastundlikult, püüdes meelde tuletada, mis tunne oli olla selles vanuses: vintsutamata, lootusrikas. Ben ei pea veel tegemist tegema üha sagedasemate mineviku meeldetuletajatega; värvikamate elujuhtumite mõttelise sirvimisega, just nagu oleksid need mingi võidunud vana kaardipakk.

„Kumb on hullem?” oli Hugo Nedilt kord küsinud. „Tegematajätmise või teo patud?”

„Tegematajätmise,” prahvatas Ned vaistlikult.

Hugo kortsutas juureldes kulmu. „Küllap on sul õigus,” ütles ta viimaks, „aga ma kahetsen jube paljusid tegusid. Tormamist sinna, kuhu tark oma nina ei pistaks. Enese lolliks tegemist.”

„Kui need on su suurimad toimepandud patud, ole tänulik,” vastas Ned, mõeldes süüdlaslikult omaenese konkreetsele teopatulule ühe üpris ilusa naisterahvaga lühikese lähetuse ajal Norfolkis Virginias, kus ta aitas COMSUBLANT-i punkrist NATO õppust läbi viia.

Ta vaatab baaris ringi. Keegi mees on äsja sisenenud ning teda tervitab teine, kes seisab ja tellib parajasti jooki. Nad kaisutavad teineteist.

Ned hakkab teineteist kaisutavate meeste nägemisega juba vaikselt ära harjuma. Nüüdsel ajal kaisutavad kõik: ragbimängijad, tennisemängijad, telesaatejuhid. Tema pilk libiseb neist mööda ning ta märkab kõige kaugemas lauas, millel vedelevad kohvitassid ja plasttopsid, noort naist. Ned tunneb tillukest äratundmisvõpatust, kuigi ei suuda naist konteksti panna. Too räägib innukalt oma kahe kaaslasega, kes on samuti noored naised, nende kõrval aga on mitu väikest last ametis värvimisraamatutega. Ned kortsutab kulmu, püüdes seda elava miimikaga nägu paika panna, kuid vajalik mälestus ei anna end kätte.

Hugo on tagasi, kaasas kaks pinti õlut, ning nüüd jääb see meestepaar baarileti juures Nedi pilgule ette, muidu võiks ta Hugo käest küsida, kas too naist tunneb. Samal ajal on Ben saabunud menüüdega ning juhib nende tähelepanu päevapakkumiste tahvlile.

„Kuigi ma eeldan,“ ütleb ta Nedile naeratades, „et te võtate seda mis tavaliselt?“

Ned naeratab vastu, olles liigutatud tõsiasjast, et Ben mäletab. Kui südantliigutav on noorte siiras lahkus vastandina nende mõtlematule haletsusele, mis on üks kõrge vanuse katsumusi. Ta nõustub mereanni-vaagnaga puhtalt seepärast, et teha heameelt Benile, kes särab talle vastu, ning vaatab siis menüüd uuriva Hugo poole. Hugo tellib hirvevorstid ja võtab Nedi kõrval istet.

„Ma olen hoogu võtnud, et Dossiele sõnumit saata,“ ütleb Hugo. „Meil on hädaabikraam otsakorral.“

Ned võtab sõõmu õlut. Dossie Pardoe, umbes Hugo-vanune naine, kes on noorelt leseks jäänud ja juhib oma St Endellioni kodust väikest äri nimega „Täida Külmik“, on talle meeltmööda. Dossie varustab kodus valmistatud toiduga kogu poolsaare suvilaid ning pakub toitlustust pidulikel õhtusöökidel, lastepidudel ja väikestel eriüritustel. Nad mõlemad on Dossiesse väga kiindunud ning on talle pärast vanemate hiljutist surma toeks. Dossie lehestunud poeg Clem abiellus äsja uuesti ja see nõuab taas kohanemist, ehkki Ned teab, et Dossiel on poja ja pojapoeg Jakey pärast hea meel.

„Ta igatseb Clemi ja Jakey-poissi palju rohkem, kui ta välja näitab,“ ütleb Hugo parajasti. „Ma tean, et Tilly meeldib talle väga, aga kui oled kümme aastat neile abiks olnud, on kindlasti raske taanduda ja äkitselt jälle ämm olla. Nad olid nii lähedane pere.“

„Kutsu ta täna õhtusöögile,“ pakub Ned uitmõtte ajal. Ta tunneb

keerulisest ajast läbi laveerivale Dossiele kaasa ning imetleb tema vaprust ja vankumatust. „Siis saame ka varude täiendamisest rääkida.”

Hugo kergitab kulmu. „Minu arvates pidime me siin lõunat sööma, et mitte õhtusöögiga jamada?”

„Ah, mis sa jokatad,” ütleb vanem mees kannatamatult. „Saada talle sõnum.”

Hugo kehitab rõõmsalt õlgu, tõmbab telefoni välja ja Ned laseb end vastu seljatuge lõdvaks. Emade ja laste salgake asutab end minekule. Nad sebivad ringi, vanemad hõikavad korraldusi ja üks väike poiss nügib end teiste vahelt välja, et kiiremini õue saada. Ned vaatab seda sihikindlat näokest, musti juukseid ja tumepuune silmi ning teda läbistab taas äratundmine. Ta otsib uuesti pilguga varem märgatud naist, kes tõttab poisikesele järele, hõigates, et too ootaks.

Ned kummardub ettepoole, et Hugo tähelepanu naisele juhtida, aga enne kui ta midagi öelda jõuab, on kogu seltskond Chough'st välja põrutanud ja ta on hiljaks jäänud.

Teine peatükk

Dossie suleb enda järel ukse ning jääb vaikust kuulatades seisma. Ei hõika Pa oma toast, et kuidas päev läks; ei ole köögis Mo'd, kes lükkaks keedukannu pliidile, et tütart tassitäre tee või kohviga tervitada; ei kargle Wolfie tervituseks haukudes koridori; ei aja Jonno saba liputades end vaevaliselt korvist üles. Kõige raskem ongi sellesse rõhuvasse puuduolekusse siseneda: pole kedagi, kellele oma päevast, oma väikestest kordavõi marruminekutest rääkida. Pärast Pa surma teise insuldi tagajärjel ja seejärel Mo viimasel haiguseaastal oli külalistemajaäri, mida nad olid nii vankumatult ajanud, järk-järgult kokku kuivanud. Ning ehkki Dossie enese äri õitseb jätkuvalt, tundub elu mõttetu ning ta peab sellega iga päev maadlema.

Just Mo ja Pa juurde oligi Dossie tagasi pöördunud, kui tema abikaasa Mike ralliõnnetuses surma sai, jättes Dossie nende pisipoja Clemiga üksi. Mo ja Pa olid Clemi eest hoolitsenud, kui Dossie lõunaid ja õhtusööke korraldas, teiste inimeste köökides eri puhkudeks hõrgutisi vaaritas ning viimaks oma ärile tuule tiibadesse sai. Mo'l ja Pa'l oli üle kogu poolsaare sidemeid, kes olid väga varmad oma kahe vana sõbra noort lehestunud tütart abistama. Ning vastutasuks sai Dossie aastaid hiljem, kui ema-isa vanemaks ja kehvemaks jäid, aidata neil oma üsnagi ekstsentrilist külalistemajaäri käigus hoida. Dossie tunneb puudust neist külastajatest, kellest aastate jooksul said sõbrad, kes tõid kaasa oma koeri ja aeg-ajalt, aastate möödudes, ka lapselapsi. Ning tagatipuks tunneb Dossie puudust igapäevasest lähedasest sidemest Clemi ja pojapoeg Jakeyga.

Ta läbib esiku, läheb kööki, pöörates automaatselt pilgu tühjadelt koerakorvidelt kõrvale. Kui Clemi noor naine lapse ilmaletoomisel suri, tundus see ajaloo õela kordumisena. Kui Jakey oli neljane, otsustas Clem Londonist Cornwalli naasta ning kogu pere tuli taas kord appi, sellal kui Clem järgnes oma kutsumusele, teoloogiaõppele, ning vaimulikuks pühitseti. Nüüd, kuus aastat hiljem, on ta kahekümne miili kaugusel rannikul asuvas imeilusas vanas Chi-Meuri kristlikus turvakodus anglikaani kogukonna kaplaniks.

Dossie oli selle aja jooksul ära harjunud valmisolekuga minna last hoidma, häda korral toidu pakkumisega ning lihtsalt väärtusliku aja veetmisega poja ja pojapoja seltsis. Ta oli nii õnnelik, kui nende ellu

saabus Tilly: ilus, vaimukas, nutikas Tilly, kes hoolitseb Chi-Meuris kogu arvutivärginduse eest ja kes on toonud Clemi ellu uue mõõtme, ja ka Jakey ellu. Nad elavad majakeses Chi-Meuri sissesõidutee lõpus ning on kolmekesi, lisaks retriiver nimega Bells, üks õnnelik väike punt. Ehkki nad hoiavad temaga tihedalt sidet, teab Dossie, et nüüd peab ta taanduma. Ta peab taktitundeline olema ja neile hingamisruumi andma.

Veider on see lohutamatu kurbus, mis tabab teda iga kord, kui ta koju tuleb. See tohutu jõupingutus, mida nõuab mingigi toidu tegemine ja selle söömine pühalikus üksinduses. Toit on elu allikas, seda tuleks jagada, tähistada. Mo ja Pa olid olnud võrratud võõrustajad, kes ei pakkunud oma külalistele mitte ainult hüva rooga, vaid ka sooja ja lustlikku õhk-konda selle nautimiseks, pannes neid samal ajal end väljavalituna tundma. Olles aastaid maailmas ringi rännanud, kuna Pa töötas Rio Tinto Zincis kaevandusinsenerina, tundus neile võimatu vaikset pensionärielu elama hakata ning külalistemaja asukad andsid neile sihi.

See ilus, graatsiline georgiaanlik maja oma elegantsete lükandakende ja täiuslike proportsioonidega oli sääraseks ettevõtmiseks ideaalne koht ning Dossie ei kujutaks mujal elamist ettegi.

Kui ta külmiku avab ja selle sisu lohutamatu põrnitsema jääb, saabub piiksatuse saatel sõnum ning ta suleb ukse ja võtab kotist telefoni. Ta näeb, et sõnum on Hugolt, ning kohemaid voogab temast läbi soojuse, kergenduse ja isegi tänutunne. Dossie on Polzeathi lähistel väikeses kalurikülas sadamaservas suures vanas majas elavatesse Hugosse ja Nedissee ajapikku väga kiindunud. Nad on võtnud ta avasüli oma maailma, mis on peaaegu sama ekstsentriline kui maailm, milles ta koos Mo ja Pa'ga elas. Dossie loeb sõnumi läbi ja talle tuleb narrilt nutuisu peale.

Tule õhtust sööma. Me mõlemad vajame sind. xx

Kuid Dossie ei hakka nutma. Ta puhkeb hoopis naerma ja tipib vastuse.

Sa tahad öelda, et teie sügavkülmik on tühi. Ma saan vihjast aru küll. xx

Ta lepib Hugoga aja kokku ja läheb tagasi külmkapi juurde. See väike kontakt on imekombel ta tuju tõstnud ning andnud julgust edasi rühkida.

„Sul on uut koera vaja,“ ütles Hugo talle pärast Wolfie surma. „Ma tean, et sul oli raske, kui Mo oli haige ja sa püüdsid kõigega hakkama saada, aga nüüd on teine lugu.“

Dossiele tundus, et Hugo tahtnuks öelda: „Sa ei pea nüüd enam isegi Clemi ja Jakey pärast muretsema,“ kuid talitses siis end. Või ehk oli Dossie

praegu lihtsalt liiga tundlik. Raske on enam mitte olla see, kelle poole Jake ja Clem pöörduvad, kui neil on mõni probleem või midagi tähistada.

„Saa juba üle,“ pobiseb Dossie külmkapist võileivakraami võttes. „Hakka oma elu elama. Hangi koer.“

Seni aga mõtleb ta välja mõne erilise magustoidu, mille ta saab oma panuse andmiseks õhtusöögile kaasa võtta: nüüd on tal midagi oodata ja masendushetk on möödas.

Kui Dossie pärastpoole St Endellionist Polzeathi poole sõidab, mõtleb ta uue koera hankimisele; kuidas kutsikaga toime tulla, või peaks see olema päästekoer? Kumbki tekitaks päris kindlasti probleeme, aga nii hea oleks jälle seltsilisega olla. Ent kui ta läände Polzeathi poole pöörab, tükib pähe teistsugune probleem: kas peaks maja maha müüma või ei? Dossiel pole kerge, kui Adam helistab ja küsib, on ta juba Courti turulepanekut kaalunud. Tema vend Adam töötab suures Londoni kinnisvarabüroos, mis on spetsialiseerunud maamajade müügile.

„Praegu on müügiks ideaalne aasta-aeg,“ ütles Adam nende viimase vestluse käigus. „See on üksinda elamiseks liiga suur, Doss. Selle korrashoidmine ja pidamine läheb tapvalt kalliks.“

Dossie on Mo surmast saadik kõvasti vaeva näinud, et suhteid vennaga uuesti üles ehitada.

„Sa siis panid kogu kupatusele käpa peale, Doss,“ ütles Adam pärast isa matust süngelt. „Pa hoiatas mind enne surma, et jätab selle kõige eest, mis sa nende heaks teinud oled, Courti sulle, aga ega ma ei uskunud, et ta seda päriselt kah teeb. Mitte et sa poleks seda ära teeninud.“

Dossie ei öelnud Adamile, et ta oli anunud, et Pa testamenti muudaks, aga isa jäi endale kindlaks.

„Me oleme Adamit aeg-ajalt aidanud,“ ütles Pa. „Pole meie süü, et tema abielu lõhki läks ja talle kõigest ainult pool pihku jäi. Sina võimaldasid meil Mo’ga oma koju jääda, Dossie, kui me vanaks jäime, oma äri ajada ja end sõpradega ümbritseda. Ilma sinuta poleks me hakkama saanud ja meil oli lusti laialt. See on olnud suurema osa elust sinu kodu, välja arvatud siis, kui sa Mike’iga koos olid. Ära sa seda unusta.“

Pärast isa surma Adam muutus. Aegamööda tema trotslikkus vähenes, temaga oli kergem koos olla, justkui oleks mingi raske ülesanne, mingid ootused kadunud; just nagu poleks tal enam midagi tõestada vaja. Veelgi hiljem, Mo haiguse aegsetel külaskäikudel, toimus viimaks mingisugune

äralebimine, mõlemapoolne omaksvõtt. Dossie kujutab ette, kui ränk hoop Adamile pärandusest ilmajäämine oli, kuid temas on tärnanud lootus, et ehk suudab ta seda vimma leevendada. Kuid seda teab Dossie küll, et Adamil on Courti mahamüümise koha pealt õigus. Aga kuidas ta sellele vastu peaks ja kuhu läheks?

Kui Dossie seal niimoodi sõidab, ümbritsetuna lõputust jahedast sinisest taevaalaotusest, mis viitab mere lähedusele, haarab teda paanika. Talle meenub Mike'i hukkamise järgsete aastate üksildus. Kuidas küll Mike oli kiirust armastanud! Mootorrattaid, vormel-1, kiirkaatreid. Ta oli niivõrd sageli riskinud, et tema elu traagiline lõpp polnudki üllatav. Aga isegi siis, ükskõik kui murtud Dossie ka polnud, oli tal väike Clem. Clem andis Dossiele põhjuse edasi elada, vastu pidada, luua jätkuvalt kodu ja elu – ning sellest kujunes omamoodi muster. Kuni praeguse hetkeni.

Dossie sõidab külasse sisse, möödub sadamast ning pargib oma väikese Golfi Nedi Volvo kõrvale kõvaks tambitud maapinnale. Tema tuju hakkab autost väljaronimisel tõusma. Hugost ja Nedist on saanud talle küll väga head semud, aga tegelikult ei luba uhkus Dossiel nende ees vinguda ja viriseda ja kurba nägu teha. Ta avab päraluugi, küünitab magustoidukorvi järele ning hingab sügavalt sisse. Massiivne välisüks on lukustamata nagu ikka ning ta hõikab pikka koridori jõudes. Kõlab vastuhõige ja haukumine ning too vana tuttav reageering järjekordsele kojutulekule paneb Dossie lõbustatult, õnnelikult ja õige veidi nukralt naeratama.

Kolmas peatükk

„Saiavorm,” lausub Hugo tunnustavalt. „Sa tead kõiki me nõrkusi, Dossie.”

Dossie kergitab kulmu. „Selles kahtlen ma küll tõsiselt.” Ta pööritab silmi ja pilgutab Hugole silma. „Nedil on kindlasti kõiksugu saladusi, millest ta ei iitsatagi.”

Ned naeratab tahes-tahtmata. Talle meeldib, kuidas Dossie kergelt flirdib ja teda õrritab. Siis tunneb ta end jälle noorena, elujõulisena, elusana. Ja tal on tõepoolest saladusi, mida tal pole kavaski paljastada – kuid on ka nendega kaasnev süütunne.

„Aga mina?” nõuab Hugo saiavormi taldrikutele kühveldades. „Kuidas on minu saladustega?”

„Ma arvan,” ütleb Dossie, leides kahvlid ja lusikad ning istudes siis laua äärde tagasi, „et sinu saladus on see, et sinus peitub mahasurutud kontsertpianist.”

Ned jälgib huviga Hugo nägu, millelt vilksatab üle terve rida ilmeid: üllatus, väike kulmukortsutus, suunurkade allapöördumine kerge näoviguri saatel.

„Sul võib õigus olla,” möönab Hugo. „Millest sul selline mulje on jäänud?”

Dossie silmitseb teda mõtlikult. „Vist sellest, kuidas su nägu muutub, kui sa mängima valmistud. Sa kaugened. Sa just nagu siseneksid kohekohe teise maailma, mida sa tegelikult siinsele eelistad.”

Dossie läbinägelikkus mõnevõrra jahmatab Nedi. Kunagi, Hugo viimastel kooliaastatel, oli ta lootnud, et poiss teeb klaverimänguga karjääri. Paraku polnud Hugo isa poja annet eales tunnistanud ega tõsiselt võtnud. Oleks Hugo ema endiselt elus olnud, oleks kõik võinud teiseks kujuneda.

„Aga igatahes,” ütleb Dossie parajasti, „pead sa tasuks magustoidu eest meile pärast õhtusööki mängima. Ja ära sa minu käest küsi, mida. Sa ju tead, milline võhik ma olen, ja sa küsid ainult selleks, et mulle kohta kätte näidata.”

Nüüd Hugo juba naerab. „Selge. Aga sina pead hakkama õppust võtma. Ma ehk mängin midagi Debussylt.”

„Vinge,” ütleb Dossie, kes räägib vahel oma pojapoja Jakey moodi. „Kas see meeldib mulle?”

„See on rõõm ja lust,” ütleb Hugo pühalikult. „Puhas rõõm ja lust.”

Kui nad naerma pahvatavad, vaatab Ned neid lõbustatud pilguga. Hugole ja Dossiele meeldib seda teha: tsiteerida repliike seriaalidest või filmidest, mida nad mõlemad paistavad teadvat.

Küll oleks imeline, mõtleb Ned, kui need kaks teineteisesse armuksid.

Neist saaks nii ilus paar: tumedate lokkis juustega Hugo, nii lahke ja südamlik, ja Dossie, nii tuhkjasblond, nii vaimukas ja elurõõmus. Nad mõlemad on helded, südantsoojendavad, hoolitsejad.

Aga eks mul ole alati see häda olnud, mõtleb Ned mõru muigega. Olin alati liiga varmas armuma. Liiga suur romantik. Liiga vastuvõtlik. Kui hirmus on olla väljast nii vana ja sisimas ikka nii noor. Ta mõtleb John Donne'i luuletusele:

Kahtmoodi narriks jään –
kui armastan ja sellest juttu teen ...

Kuid Ned teab, et Hugo pole säärane narr, ja ta aimab, et ehkki Hugo võib Dossie vastu väga suurt tõmmet tunda, on see habras nõiduslik armumisetk neil juba seljataha jäämas. Nende sõprus on pingevaba, probleemitu, ja sellest osasaamine täidab Nedi säärase tänutundega, et tal on lihtsalt hea meel magustoidu kallal mõnuleda ja Hugo klaverimängu oodata.

Hugo tõmbab lusikaga vahukoort kokku ja kaalub, mida Dossiele mán-gida. Ta tunneb end meelelahutaja, muusiku rollis päris mõnusalt, kuigi kahtlustab, et Dossie polegi nii suur võhik, nagu ta ise väidab.

„No mis sulle siis meeldib?” küsis ta Dossielt eelmisel korral. „Mis muusikat sa autoga sõites kuulad? Või kuulad sa raadiot?”

Dossie raputas pead. „Ei, mulle meeldib muusikat kuulata. Praegu fännin ma Jamie Cullumit, Nina Simone'i ... Tead, jah?” Dossie naeratas. „Sellist džässivärki?”

Hugo vangutas halvakspanu teeseldes pead. „Selline värk meeldib mu nõole Jamiele,” ütles ta.

Nüüd, magustoitu lõpetades ja taldrikut kõrvale lükates, meenub Hugole, et ühtlasi oli ta olnud üpris tänulik, et Jamiet Dossiele mán-gimas polnud. Džässklaver on Jamie rida. See on olnud Hugo saatus: nõbu oli alati temast ees; aasta vanem, pikem, glamuursem. Kui nad mõlemad Wellsi katedraalikoolis kooris laulsid, oli Jamie solist, ja kui

nad teismelised olid, oli Jamie alati see, kes tüdruku endale sai, ja nagu sellest veel vähe oleks, sai temast Briti kuningliku õhuväe lendur. Nad õrritavad teineteist, pilkavad teineteist, käivad teineteisele närvidele, kuid ometi on nende vahel purunematu armastuse ja usalduse side, mis tekkis ammu, kui nad veel internaatkooli poisikesed olid.

Hugo kortsutab kulmu. Talle meenub ikka veel nende esimeste hirmsate koolinädalate üksildus ja hirm; ema oli alles hiljuti surnud, advokaadist isa tööga hõivatud ja osavõtmatu. Teda päästis Jamie; suur, tark, populaarne sugulane, kes teda kaitses, edasi sikutas, tema muusikakirge tagant kannustas. Väga vähesed inimesed mõistsid, kui võrd rasket tööd, professionaalsust, pühendumist ja seltsimehelikkust kooripoisiks olemine nõuab.

Hugo peletab mälestused minema ning küünitab võtma alati köögilaual elunevat kirjaplokki.

„Nõndaks,” ütleb ta, „mis hõrgutisi me Dossielt seekord palume?”

Ned teeb ettepanekuid ning jälgib Brioci silitavat Dossiet. Koer toetab pea vastu Dossie põlvi ja too kummardub tema kohale, siludes looma kasukat ja ümisesdes talle hellitussõnu. Ned näeb naise igatsust, üksildust ning tahaks teda aidata. Sellest, kuidas Dossie Morti ja Brioci tähelepanuga üle külvab, on näha, kui väga ta isiklikust koerast puudust tunneb.

„Järsku,” pakub Ned, „peaksid sa Brioci koju kaasa võtma. Nii-öelda laenuks.”

Dossie kergitab Nedile naeratamiseks pead, ehkki see pole tema tava-pärane naeratus, ning manab esile kerge igatsusgrimassi.

„Ah et selline rendikoer siis? Suurepärase mõte. Ainult et ta hakkaks teid kõiki liiga taga igatsema. Ja teie teda.”

„Meil oleks ju Mort,” ütleb Ned. „Eks ju, Mort?”

Laua all sirakil lamav Mort peksab sabaga vastu põrandat.

„Vaata, et sa minus kiusatust ei tekita,” hoiatab Dossie, „või ma haaran su pakkumisest kinni.”

„Briocile kuluks ilmselt vaheldus ära,” ütleb Hugo, kes koostab ikka veel toidukraami nimekirja. „Reisida mööda krahvkonda ringi. Kohtuda suure hulga toredate inimestega. Süüa maitsvat toitu. Olla Dossie lemmik. Kuidas see saaks mitte meeldida?”

„Paistab, et sulle endale oleks see kah meeltemööda,” pakub Ned kavalalt välja ning nad kõik puhkevad naerma. „No kui sa mu pakkumisest kinni

ei haara, Dossie, pean ma uue kampaaniaga pihta hakkama. Kampaaniaga „Leiam Dossiele koera”.

„Ära arva, et ma pole selle peale mõelnud,” ütleb Dossie. „Ainult et see ei ole nii lihtne. Ma pole kindel, kas ma suudaksin kutsikaga toime tulla, ja päästekoortega on tihtipeale igasuguseid probleeme. Rääkimata sellest, et sa hakkad looma armastama ja pead uuesti kohutava kaotusvalu üle elama.”

Ned kuuleb Dossie hääles tundeliigutust ning Hugo tõstab osavõtlikult pilgu. Dossie pea on Brioci pea kohale kummardunud ning mehed vahetavad pilke.

„Sinu etteaste aeg on käes,” ütleb Ned kergelt. „Said sa Dossie poe-nimekirja tehtud?”

Hugo noogutab. „Valmis jah. Olgu siis peale. Ma mängin Mozarti „Fantaasiat” d-mollis, ja kui te piisavalt kõvasti plaksutate, tohite pärast kohvi juua.”

Kui Dossie nende järel trepist ülakorruse elutuppa läheb, kus asub väike tiibklaver, saadab ta taeva poole tillukese tänapalve nende kahe mehe sõpruse eest. Nende kiindumus ja lahkus, naer ja seltskond on nagu kilp ja kaitsevall Dossie üksilduse ja kaotuskibeduse vastu. Tal on endiselt olemas head sõbrad, Janna ja kristliku turvakodu õed; tal on Clem ja Tilly ja Jakey, aga need kaks meest on tema jaoks väga erilised. Nad on saabunud tema ellu isevärki ajal ning ta teab, et tema on neile sama tähtis kui nemad talle.

Maja ühest küljest teise ulatuvast toast avaneb vaade läände sadamast edasi ning mere poole Moulsi saarele. Kui päike silmapiiri poole vajub, jääb mulje, nagu püüaks meri tema valguse justkui kinni, lahvataks leekidesse ja lööks tules lõõmama. Dossie seisab akna all, käed rinnal risti, ja vaatab loojangut, samal ajal kui Ned seab end tugitoolis sisse ning Hugo kohendab oma asendit klaveritoolil, kuni tunneb end mugavalt. Kui Hugo alustab algusele süngel tooni andvaid pikki aeglaseid arpedžosid, valdab Dossiet tüüsus. Ta ei tea Hugo mängitavat pala, ehkki tunneb ära sissejuhatusel järgneva nukra viisikese, kuid ometi peegeldavad elavhõbedalikud üleminekud muusika meeleolus tema enese meeleseisundit. Sestsaadik kui Mo ja Pa surid ning Clem Tillyga abiellus, näivad Dossie emotsioonid kogu aeg otsekui Ameerika mägedel üles-alla käivat: pisarad, rõõm, lein, naer, kõik tulevad kiiresti üksteise järel. Kui Hugo lõbusat lõpupassaaži alustab, võtab rõõm ühtaegu muusikast ja päikeseloojangust Dossie hingetuks.

Ta pöörab ringi, kui Hugo viimased akordid teatraalse lennukusega kuuldavale toob, ning nad plaksutavad Nediga talle innukalt. Hugo naeratab Dossiele laialt, kuid jääb istuma. Ta ealeb hetke, pilk allapoole pööratud, kuid tõstab siis käed uuesti klahvidele. Hugo hakkab mängima aeglast ja tasakaalukat sissejuhatust, mis viib niivõrd kauni meloodiani, et Dossiele tundub, nagu pigistaks mingi rusikas tema südant ja ta suudab vaevu hingata. See muusika on talumatult ilus. Hugot vaadates näeb ta sedasama näoilmet, millest ta enne oli kõnelenud: pingelist keskendumist, täielikku sukeldumist muusikasse ja teise maailma. Hugo kordab meloodiat vasaku käega, samal ajal kui parem loob silledava saate. Hugo laiad käed liiguvad enesekindlalt üle klahvide, silmad on suletud ning temas on midagi nii muljet avaldavast, nii seksikast, et Dossiele tundub üheksainsaks hetkeks, et sellesse teise, kaugesse, enesekindlasse Hugosse võiks ta peaaegu armuda. Ta pöördub oma tunnetest häirituna akna poole tagasi. Ja nüüd muusika muutub. Helilooja ütleb midagi, mida sõnul väljendada ei saa. Meloodia naaseb kaunistatuna, pingestatuna, tugevdatuna, jõuab haripunkti ja taandub siis vaikseks kurvaks resigneerunud avalduseks, mis kordub kaks korda, enne kui Hugo pala viimase erksa kõrge akordiga lõpule viib ning sõrmed klaverilt tõstab.

Valitseb vaikus.

„See oli ju „Widmung”,“ ütleb Ned viimaks. Ta kõhatab, varjamaks tundeliigutust hääles. „Ma ei teadnud, et sa Liszti seadet mängida oskad. Vägev.”

Hugo pomiseb kohmetult, et õige mängu mõõtu see küll välja ei anna, et avalikkuse ees ta seda üritada ei tahaks, ning Dossie vahib endistviisi aknast välja, püüdes ohjeldada oma emotsioone, segadust, ning nuttu tagasi hoida.

Äkki paugatab välisuks, kostab hõige, koerad pistavad haukuma ja Hugo ajab end klaveri tagant püsti. Pinge hakkab hajuma ning Dossie pöördub viimaks Hugole otsa vaatama.

„See oli ... vinge.”

Ta teab, et see teadlikult totter sõna Hugot ära ei peta, et mees näeb, kui väga ta on liigutatud, ja Hugo noogutab, veidi kohmetult, kuid rahulolevalt. Dossie meeoleolu tajuv Ned vaatab murelikult naise poole. Dossie naeratab Nedile, noogutab, just nagu ütlemaks „Kõik on korras. Mul pole häda midagi”, ja Ned noogutab vaiksest vastu.

„Joomed nüüd seda kohvi,” ütleb ta. „Prune jõudis koju.”